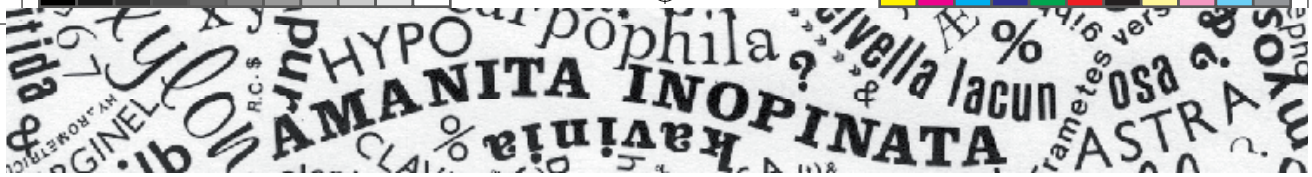

OVERWELDIGEND

De wereld om ons heen wordt gekenmerkt door een enorme verscheidenheid aan verschijnselen. Dankzij de wetenschap zijn steeds meer fenomenen in de buitenwereld overzichtelijk geordend. Als we ons tot de mycologie beperken, zien we dat ook daar, door de opdeling in ordes, familie en geslachten in combinatie met steeds betere soortbeschrijvingen, de mycoflora voor een deel aardig in kaart is gebracht. Een ieder die er ooit een gedachte aan gewijd heeft, zal waarschijnlijk beamen dat dit zo ontstane bouwwerk een kunstmatige constructie is, bedoeld om meer greep te krijgen op de overweldigende rijkdom aan soorten en op die manier het leven van de (veld)mycoloog te vergemakkelijken.

Aan deze periode van steeds grotere ordening lijkt voorlopig een einde te zijn gekomen nu door het primaat van moleculair onderzoek de mycologie wordt teruggeworpen tot een staat van grote chaos. De Floradag van 2012 bood de aanwezigen de gelegenheid om daar getuige van te zijn, middels een lezing van de Zweedse mycoloog Karl-Henrik Larsson. Hij is een specialist op het gebied van de korstzwammen, de Corticiaceae, en liet zien wat recent DNA-onderzoek voor gevolgen heeft voor de classificatie van deze heterogene groep. Omdat hij niet volstond met het geven van enkele voorbeelden, maar uitvoerig inging op alle veranderingen die er aan zitten te komen, zorgde dit wat mij betreft voor een hilarische ochtend. Hoewel Larsson zei dat hij en zijn onderzoeksgroep zich zo terughoudend mogelijk opstellen, is het volgens hem onvermijdelijk dat veel korstzwammen in de Agaricales terecht gaan komen. Een beetje alsof spitsmuizen opeens tot de hoefdieren gerekend moeten worden. Beide behoren weliswaar tot de zoogdieren, maar raar is het wel. En dat alles op grond van de gebruikte markers ofwel (kleine) stukjes DNA die met elkaar vergeleken worden. Zonder dat de onderzoekers weten wát ze vergelijken. Want waarvóór de verschillende basenparen in de gebruikte DNA-strengen coderen is onbekend. Om maar weer met een vergelijking te komen: alsof een taalkundige een hem of haar onbekende taal onderzoekt door alleen de opeenvolging van letters te bestuderen, zonder enig idee van de betekenis is van de zo gevormde woorden. Als totale leek moest ik die ochtend steeds maar denken aan een psychologische proef van een paar jaar terug. Aan niet-medische studenten werd gevraagd om met een microscoop uit een reeks bloedpreparaten een ziektebeeld te leren herkennen door op een ja/nee knop te drukken. Na elke keer drukken verscheen het antwoord of hun keuze al of niet correct was. Wat de studenten niet wisten, was dat ze in twee groepen waren ingedeeld. De ene groep kreeg juiste antwoorden, de andere volstrekt willekeurige. De eerste kon binnen vrij korte tijd het ziektebeeld herkennen, de andere had meer tijd nodig om tot een hypothese te komen. Want hoewel die berustte op onzin-informatie kwamen ook de studenten in de tweede groep meestal toch tot een theorie. Theorieën die veel ingewikkelder waren dan de juiste gevolgtrekkingen van studenten in de eerste groep. Maar toen beide groepen weer werden samengevoegd om ervaringen uit te wisselen, waren deelnemers uit de eerste groep zo onder de indruk van alle kronkelredeneringen uit de tweede groep dat ze de neiging hadden die over te nemen, omdat ze hun eigen conclusies als te simpel ervaarden. Ik wens u een mooi paddenstoelenseizoen toe!

door Rob Chrispijn

Coolia 55(3) Column p 20.indd 126 4-6-2012 22:32:16